

MEDIJI O ZDRAVSTVU

četvrtak, 09. januar 2025.godine

BLIC- "Kombinacijom ove 2 zaraze nastao bi FRANKENŠTAJN VIRUS, a on je mnogo opasniji i smrtonosniji od HMPV": Naši stručnjaci o bolesti koja puni bolnice u Kini

BLIC- VATS tehnikom se kao na filmu vidi svaki organ u grudnom košu: Kako se radi i ko su kandidati za ovu specijalnu proceduru, objašnjava pukovnik prof. Marić

N1- Dr Jovanović o HMP virusu: Koji su simptomi i ko je u najvećem riziku od oboljevanja?

"Kombinacijom ove 2 zaraze nastao bi FRANKENŠTAJN VIRUS, a on je mnogo opasniji i smrtonosniji od HMPV": Naši stručnjaci o bolesti koja puni bolnice u Kini

Rast broja slučajeva virusa sličnog gripu u Kini izazvao paniku

HMPV virus nije nov, ali pogađa najmlađu i najstariju populaciju

Pet godina nakon korona virusa, u Kini raste broj slučajeva bolesti nalik gripu, izazvavši paniku širom sveta. Mediji izveštavaju o pretrpanim bolnicama, a društvenim mrežama kruže nepotvrđeni snimci pune čekaonice. Reč je o humanom metapneumovirusu (HMPV). Iako broj slučajeva raste na severu Kine, stručnjaci tvrde da je rizik od nove pandemije nalik kovidu-19 veoma nizak.

Prema rečima epidemiologa dr Zorana Radovanovića, ovaj virus nije opasan koliko se priča, a nije ni nov, te da nema razloga za paniku da može dovesti do neke nove pandemije.

- HMPV nije nov virus, otkriven je 2001. godine i smatra se da je prešao sa ptica na ljude pre dvadesetak godina. Sezona respiratornih infekcija je u punom jeku, a pored ostalih virusa, sada je prisutan i HMPV, što povećava broj obolelih - kaže dr Radovanović u "Jutro na Blic".

H5N1 virus je mnogo opasniji od HMPV

On ističe da ovaj virus uglavnom pogađa najmlađu i najstariju populaciju.

- Ovaj virus uglavnom pogađa decu do pet godina i osobe sa oslabljenim imunitetom. Nema ničeg novog ili posebno alarmantnog u vezi sa ovim virusom, i situacija u Kini je deo šire sezonske pojave respiratornih infekcija - ističe dr Radovanović.

Dr Radovanović je naglasio da bi veći strah trebalo da bude od ptičijeg gripa (H5N1), koji je mnogo smrtonosniji u odnosu na HMPV. On naglašava i da veliki problem može da nastane ukoliko dođe do istovremene infekcije gripom i virusom H5N1 kod jedne osobe.

- To bi moglo dovesti do stvaranja jednog "Frankenštajna", tj. novog i mnogo opasnijeg virusa koji bi imao smrtnost ptičijeg gripa, a prenosivost sezonskog gripa - objašnjava dr Radovanović.

Zašto se HMPV pominje poslednjih dana

Broj slučajeva HMPV-a raste na severu Kine, posebno među decom, prema lokalnim vlastima. Kineski CDC upozorio je građane na pridržavanje higijenskih pravila, ali je odbacio tvrdnje o preopterećenim bolnicama i opasnosti od nove pandemije. Respiratorne infekcije vrhunac dostižu zimi, a trenutne bolesti su manje ozbiljne i šire se u manjem obimu nego prethodnih godina, izjavila je portparolka kineskog Ministarstva spoljnih poslova. Stručnjaci smatraju da porast broja slučajeva ovog virusa može biti posledica napretka u tehnologiji za detekciju HMPV-a.

Simptomi HMPV-a su slični prehladi ili gripu i ne zahtevaju prijavu zdravstvenim vlastima. Virus može izazvati ozbiljnije bolesti poput bronhitisa i upale pluća kod starijih osoba, vrlo male dece i ljudi sa oslabljenim imunitetom. Iako za sada nema vakcina ni specifičnih antivirusnih lekova za HMPV, vakcine su u razvoju, naglašavaju stručnjaci.

HMPV nije poput kovida-19, jer postoji već decenijama, omogućavajući svetskoj populaciji da razvije određeni nivo imuniteta. Za razliku od kovida, HMPV ne može izazvati pandemiju sličnih razmera. Stručnjaci ne vide rizik od pandemije, iako je porast broja slučajeva značajan.

VATS tehnikom se kao na filmu vidi svaki organ u grudnom košu: Kako se radi i ko su kandidati za ovu specijalnu proceduru, objašnjava pukovnik prof. Marić

VATS (video assisted thoracoscopic surgery) predstavlja specijalnu tehniku koja podrazumeva izvođenje dijagnostičkih i terapijskih procedura u grudnom košu uz korišćenje kamere i tankih i dugačkih instrumenata kojima se prilazi promenama unutar grudne duplje i izvode se operativne procedure, objašnjava za "Blic zdravlje" pukovnik profesor dr Nebojša Marića, načelnik Odeljenja za grudnu hirurgiju Klinike za grudne i kardijalne hirurgije Vojnomedicinske akademije (VMA).

Kao i svaka minimalno invazivna procedura iz bilo koje hirurške grane, i VATS nudi prednosti po pacijenta koji su, naravno, u prvom planu a to su manji pristupni rezovi, manji bolovi, brži oporavak i kraći ostanak u bolnici, kaže naš sagovornik.

- Svi pacijenti oboleli od karcinoma pluća, potom pacijenti koji imaju ciste u grudnoj šupljini, uvećane limfne žlezde, promene na plućnoj maramici su kandidati za ovu ne više tako inovativnu proceduru, s obzirom da se i u našoj zemlji primenjuje već 20 godina ali se od jednostavnijih dijagnostičkih procedura nekada, danas došlo do situacije da se i vrlo delikatne operacije i resekcije dela pluća, pa čak i celih pluća izvode na ovaj način. Odnosno, nalazimo se u situaciji da se skoro svaka operacija koja se može uraditi otvorenim grudnohirurškim rezovima može uraditi i na ovaj način - objašnjava prof. dr Nebojša Marić za "Blic zdravlje".

Kontaindikacije su veoma retke

Ova vrsta operativnog pristupa, u okviru kog se kamerom za VATS vizualizira kao na filmu svaki organ koji se nalazi u grudnom košu - pluća, srce, plućna maramica, dijafragma i srce, primenjuje se u VMA od 2007. godine, a očekuje se i da VMA počne i sa minimalno invazivnom hirurgijom srca.

Kontraindikacije za ovu metodu, na sreću, veoma su retke. Ograničenja se uglavnom odnose na tumore većih dimenzija, koji se zbog svojih karakteristika, čvrstoće tkiva, ne mogu ukloniti iz grudne šupljine bez većeg otvora na telu.

Za ovu vrstu hirurgije ne postoji starosno ograničenje, a prof. dr Nebojša Marić kaže da je čak i pristupačnije za starije pacijente zbog prednosti u vidu manje traume i manjeg ataka na imuni sistem.

Bolesti koje su indikacije za VATS hirurgiju

Prioritetna indikacija za operacije VATS pristupom su karcinomi pluća naročito u najranijem stadijumu.

- Skrining, odnosno ispitivanje rizičnih grupa za karcinom pluća koji se planira u Srbiji tako što će se ispitivanjem na niskodoznom multislajmsnom skeneru detektovati tumori u početnom stadijumu, omogućiće VATS pristupu dominantnu ulogu u lečenju tih bolesti - napominje sagovornik "Blic zdravlja".

Lečenje podrazumeva aktivno delovanje medicinskog osoblja u svrhu poboljšanja pacijentovog zdravlja.

- Hirurgija je aktivno delovanje više od ostalih medicinskih grana i donosi konkretne i jasno vidljive rezultate. Nije isto ako pacijentu otvorite grudni koš pristupom od više desetina centimetara ili sa jednom od par centimetara, ali je ključ oba pristupa rezultat, odnosno uspešan završetak operacije. Imam običaj da kažem da ne treba odlagati otvaranje grudnog koša ukoliko se tokom operacije konstatuje da VATS pristupom operacija ne može da se završi ili će biti suboptimalna. Pacijent je, i treba da uvek bude na prvom mestu - jasan je prof. Marić, autor udžbenika "Video - asistirana torakoskopska hirurgija" o inovativnoj minimalno invazivnoj tehnici za detaljan pregled grudnog koša:

- VATS je tu i predstavlja deo svakodnevne grudnohirurške prakse. Ima prostora za razvoj i nezaobilazni je deo obuke specijalizanata iz grudne hirurgije koji su uz studente medicine ciljna grupa ovog pomoćnog udžbenika koji je lako čitljiv i razumljiv i čitaocu vanmedicinske struke što mi je i bio prevashodni cilj.

Kroz učešća u onkološkim programima tipa „Rising stars“ firme Astra Zeneka imao sam čast i zadovoljstvo da delim iskustva sa mladim kolegama koji se edukuju za lečenje malignih bolesti što je vrlo nezahvalno i nekad polje sa uskom perspektivom ali koje donosi toliko zadovoljstava kada rešite slučaj za koji se kaže da ne mora da znači da 2+2 mora biti 4.

Težimo da se ipak vodimo medicinom velikih brojeva da pratimo svetske trendove i da budemo u situaciji da znamo da ćemo kvalitetnim izborom operativnog pristupa i svih opcija lečenja koje idu uz to uvek dobiti rezultat da 2+2 bude 5 za pacijenta.

Oporavak pacijenata nakon operacije

Tolerancija na bol, podseća naš sagovornik, je individualna i pacijenti različito reaguju.

Bez obzira na pristupne rezove, operacije u grudnoj hirurgiji nisu lake i može se desiti da dovedu do ozbiljnih komplikacija.

- Potrebno je forsirati što brže aktiviranje, uspravljanje i vežbe disanja uz izbacivanje bronhijalnog sekreta, jer njegovo zadržavanje može dovesti do postoperativnih respiratornih infekcija koje bi zahtevale produženi ostanak u bolnici. Brži povratak svakodnevnim aktivnostima doprinosi i boljem psihičkom stanju pacijenta. Velika prednost bržeg oporavka je i u mogućnosti da ti pacijenti mogu ranije da dobiju dodatnu terapiju u vidu hemio ili imunoterapije ukoliko je ona potrebna - kaže prof. dr Nebojša Marić.

Na pitanje postoji li način da pacijenti izbegnu stadijum za ovo operativno lečenje, rekao je da nažalost, preventiva ne postoji osim klasičnih saveta koji podrazumevaju zdrav stil života i prevashodno izostanak pušenja cigareta, koje se smatraju jednim od najvećih rizičnih faktora za karcinom pluća.

RATS pandan VATS

Dodaje da ono čemu se nada da će zaživeti u narednom periodu i biti pandan VATS pristupu a vremenom ga i potisnuti je RATS (Rrobot assisted thoracoscopic surgery).

- Robotska hirurgija će produžiti hirurški vek jer će hirurg moći da sedi za konzolom i da gleda na ekranu unutrašnjost grudnog koša i džojsticima manuelno rukovodi instrumentima, a sve to se putem optičkog kabla slikom prenosi, i hiljadama kilometara daleko sa minimalnim vremenskim kašnjenjem u prenošenju optičkog signala - kaže prof. dr Marić i dodaje da će uloga asistenata i medicinskog osoblja u operacionoj sali biti jako bitna za plasiranje staplera i drugog hirurškog materijala koji su neophodni za uspešno izvođenje operacije.

- VMA i odeljenje grudne hirurgije ima jasan plan za budućnost i implementaciju ovog koncepta u srpsko zdravstvo! Ima i građu koja je za to potrebna, ljude.

Dr Jovanović o HMP virusu: Koji su simptomi i ko je u najvećem riziku od oboljevanja?

Poslednjih dana na društvenim mrežama kruže i uznemirujući snimci, u kojima su navodno pune čekaonice u kineskim bolnicama. U redovima su i deca i stariji sa maskama. Kao razlog se navodi humani metapneumovirus (HMPV).

Da li su ovi snimci širenje panike po društvenim mrežama ili realna opasnost i kakva je epidemijska situacija u Srbiji, za RTS je govorila dr Verica Jovanović iz Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“.

Podaci nadzora respiratornih infekcija koje poseduju Evropski centar za kontrolu bolesti, Američki centar za kontrolu bolesti, Kineski centar za kontrolu bolesti i Institut za javno zdravlje Srbije, ne može se reći da u ovom trenutku postoji bilo kakava opasnost u bilo kojoj zemlji u vezi sa respiratornim infekcijama, naglašava dr Verica Jovanović.

„Radi se o humanom metapneumovirusu koji je prisutan više od 20 godina. Utvrđen je 2001. godine u paleti respiratornih virusa. Najčešće napada respiratorne organe kod dece. Znači, najčešće su u riziku deca od 0 do četiri godine, zatim od sedam do 14 godina i starije osobe“, napominje.

„U sezoni akutnih respiratornih infekcija koja je sada prisutna u celom svetu, može se očekivati i ovaj virus koji se redovno javlja već najmanje 20 godina. Prema svim podacima stručnjaka iz oblasti epidemiologije i oblasti infektivne medicine, kod ovog virusa nema nekakvih značajnih teških manifestacija“, ističe doktorka Jovanović.

„Radi se ili o blagim ili umerenim respiratornim simptomima. To su klasični simptomi respiratornih infekcija kao što su povišena temperatura, zatim kašalj, eventualno curenje nosa i upravo svi oni simptomi koji podsećaju na prehladu, odnosno daju znake i simptome respiratornih bolesti. Prolaze u periodu od nedelju dana, mogu se javiti komplikacije, ali one su iste kao i kod svih drugih respiratornih virusa, kao što su adenovirusi i rinovirusi.“

Više brige zadaje virus gripa

Prema podacima sistemskog nadzora koji sprovodi Institut za javno zdravlje kada je u pitanju grip, kovid 19 i RSV, trenutno je umerena aktivnost virusa gripa, karakteristična i za ostale evropske zemlje, ali je intenzitet virusa gripa na severnoj hemisferi pojačan, što je verovatno uzrokovalo ovo širenje panike po društvenim mrežama.

„Na teritoriji naše zemlje pre tri meseca je laboratorijski potvrđen virus gripa. Mi imamo sve tipove virusa gripa na teritoriji naše zemlje, ali to je očekivana pojava ovakvog virusa i respiratornih infekcija i ništa neobično se ne pojavljuje upravo u ovom vremenskom periodu“, naglašava doktorka i objašnjava da trenutno ulazimo u fazu kada se može očekivati povećana učestalost virusa gripa, a kod nas dominira H1 tip virusa i on je prvi laboratorijski potvrđen laboratorijski.

Zato se apeluje na rizične grupe stanovništva sa slabijim imunološkim potencijalom – starija populacija i osobe sa hroničnim bolestima.

„Kod gripa su uvek visoke temperature, opšta slabost i dolazi do respiratornih simptoma koji prolaze za sedam do 10 dana, bez komplikacija. Međutim, kod osoba koje imaju hronične bolesti mogu se javiti komplikovane forme i zato savetujemo da se na vreme obavi vakcinacija. Interesovanje je veliko, ali uvek može biti veće“, naglašava dr Jovanović.

Pored vakcinacije, ne treba zanemariti i opšte mere zaštite od kapljičnih infekcija. Bolesni treba da ostanu u kući, da se izoluju od ukućana, temperaturu treba držati pod kontrolom antipireticima, uzimati dovoljno tečnosti i izbegavati bilo kakav fizički napor, savetuje doktorka. Takođe treba održavati higijenu ruku, dovoljno sna i pravilno se hraniti. „Mi u ovom trenutku nemamo apsolutno razloga za zabrinutost, pratimo kretanje virusa gripa, ali smo tu da pratimo epidemiološku situaciju i da se naravno uvek oslanjamo na zvanične izvore kada je u pitanju praćenje epidemiološke situacije u vezi sa svim respiratornim virusima i to ćemo činiti“, ističe dr Verica Jovanović iz Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“.